

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 ft — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 2 — „
Egy hónapra 1 — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felolvasó szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábrú petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzetű hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Világháború.

I.

Dobozon január. 15.

(R. A.) Európa diplomáciája folytonos izgatottságban él egy, a mindig levő világgháború miatt. Nem sajnálnák ugyan a vért, az ártatlanul ontott vért és a könyeket, hanem csak a mostani világbéke megbontását, mely tagadhatatlanul üdvös a folytonos rettegésben élő nemzetekre nézve.

A jövő háboruját nem a védelem, hanem a terjeszkedés fogja előidézni, itt pedig, Európában el van foglalva minden talpalattnyi föld s ki van zárva még annak az eshetősége is, hogy bármely állam kielégítse terjeszkedési vágyát.

Európában csak a meglévőt akarja minden állam megvédeni s ezért áll folyton fegyverben. Fél a kapzsi szomszédoktól, hogy egy jókora területet, melyhez a just talán a történelem adta meg, kikanyarítana, ha éber szemmel nem őrködnek felette.

Európa békéje tehát úgy a hogy, biztosítva van. De ez korántsem a hármasszövetség érdeme, hanem csupán annak köszönhető, hogy a hadászat s az embergyilkoló művek olyannyira tökéletesedtek, hogy még a háború gondolatától is rettegnek a fegyverben álló ellenfelek.

De hát mért fegyverkeznek, ha félnek a háborútól? Mért terhelik túl a népek millióit, mért teszik tönkre a gazdaságot, ha a békét akarja mindenki? E kérdésekre nincsen válasz.

De nemcsak a háborútól félnek az államok, hanem félnek a saját népüktől is.

És méltán is, mert minden államnak van elég veszíteni valója s egy vesztett csatának beláthatatlan következményei lehetnének.

Mindegyik a békét hangoztatja tehát, de azért fegyverkeznek. A gyilkoló szerszámok arra valók, hogy a békét őrizzék vele.

Ha tehát Európában a béke biztosítva van, mivel itt továbbterjeszkedni a jelenlegi határoknál lehetetlen, a jövő világgháborúnak, melynek talán már az előestéjén vagyunk, színhelye nem lehet Európában.

A mai viszonyokhoz illő csatatér itt nem kínálkozik, nincs föld arra, mert nyerni, avagy veszíteni az államoknak egymásra való féltékenykedése miatt nem lehet. Ha bármilyen csekély területváltozás történne is, az az európai egyensúly megbontását eredményezné. Ha bármelyik állam eltűné, úgy önmagát szolgáltató ki.

A jövő világgháborújának színhelyét tehát Európán kívül kell keresnünk. Ott lehet nyerni, ott lehet terjeszkedni, mert van föld s még pedig gazdátlan föld. A jövő sorsát tehát ott fogják eldönteni, amaz államok, a melyek terjeszkedni akarnak.

Hogy min vesznek össze, azt még nem tudhatni.

Néhány év előtt a francia lapok Afganisztánt jelölték a világgháború színhelyül; az időre nézve pedig azt írták, hogy a világgháború akkor tör ki, midőn Oroszország és Anglia a folytonos terjeszkedés közben összeérnek.

Az összeütközés meg is történt, de egy erősebb dip omáciai konfliktusnál egyebet nem idézett elő. Egy országot ékeltek maguk közé s kimondták, hogy ez semleges terület. Azután nagy háborúja volt keletnek; az óriási China mérte össze erejét a kis Japánnal. Ilyen lehetett egykor Nagy Sándor háborúja Perziával. És ha a nagy hatalmak meg nem akadályozzák, a kis Japán tönkre veri Chinát tengeren szárazon egyaránt. Ha az angol, vagy orosz ágyuk beleszólnak a háború eldöntésébe, úgy kész a világgháború. De ez nem történt. A két ellenfelet, a győzött úgy, mint a legyőzöttet kényszerítették a békére s a háborúból ők húzták a hasznot.

Ezután a színhely megváltozott s az európai diplomácia figyelmét teljesen lekötötte a keleti kérdés, illetőleg Oroményország forrongása. A titkos, bujtogató kéz itt is Angliáé volt. Tudta mindenki, hogy mit tesz Anglia és mégsem volt bátorsága egyiknek sem, hogy erőlyesen lépjen fel a bujtogatóval szemben.

Míg ez Keleten történik, azalatt a kapzsi Anglia Dél-Afrikában betör egy kicsiny, de szabad állam területére, hogy azt magához kaparinthassa.

De Anglia, az alkotmányosságát fitogtató Anglia nem támadhatja meg álarcz nélkül a szabadságot. Ezért úgy tett, mint azelőtt. Indiát egy társaság foglalta el s úgy ment csak később át az állam tulajdonába, megkísérlette hát újból.

A népszabadság ellen intézett aljas merénylet azonban nem sikerült.

A szabadságszerető, kis Transvaal megtanította Angliát becsületre. Tönkre verte a területére toladó kalandorokat.

Egész Európa örült Anglia vereségének, s az általános örömet fejezte ki a német császárnak üdvözlő távirata, melyet a dél-afrikai, kicsiny köztársaság derék elnökéhez Kruegerhez intézett.

Angliát azonban ekkor elhagyta szállítás hűdégre; a királynőtől le az utolsó

matrózig megdöbben mindenki a német császár merészségén. A megdöbbenést a duh váltotta fel s az utczasarkokon óriási plakátokon követelték a háború megindítását. Ez azonban nem történhetett meg, a diplomácia nem engedte s úgy, mint az olasz francia összetűzést, ezt is megakadályozta.

De vegyük most azt, hogy ebből kifolyólag egymásra zudul a német és az angol szövetségeseikkel. Ha az orosz-francia szövetség Anglia mellé áll, úgy a tulsuly már megvan. A hármasszövetséget ez esetben tönkreverik a csatatéren, de tönkreverik a világgpiacra is.

Most azt kérjük, hogy miképen szolgált rá a magyar nemzet arra, hogy fiait egy másik ország ostoba terjeszkedési vágyáért a világgháború harcmezőjébe vigyék?

Mi a meglévők védelmére szoritkozunk csak s nem azért tartunk óriási hadsereget, hogy támadjunk. Igazságos-e tehát, hogy egy másik nép, kivel szövetséges viszonyban állunk, védelmi állásunkat támadóra változtassa át?

Nem, ez igazságtalanság volna, mely ellen, mint a hármasszövetséget megkötő államok egyik faktorának, nekünk is szavunk van. És vajjon tette a mi érdekünkben a mostani kormány lépéseket? S ha tett, milyen irányban?

A képviselőház mai ülése. Ma végre megtartotta Apponyi Albert gróf a már régen előre jelzett beszédét, s benyujthatta béke javaslatát. Utánna a miniszterelnök felelt a javaslat érdemére vonatkozólag.

Függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as párt tegnapelőtt január 13-án este 7 órakor Kossuth Ferencz elnöklété alatt tartotta meg értekezését, melyen tudomásul vették, Hermann Ottó a pártból való de nem a pártból való kilépését. A belügyi tárca költségvetését részletesen megvitatták, s a párt álláspontjának kifejezésével Babó Emil bizták meg, ki tudvalevőleg a képviselőház tegnapi ülésén ki is fejtette azt. Elhatározták, hogy a párt intéző bizottsága 16-án d. u. 5 ó. ülést tart.

Abüvádi eljárás reformja. A képviselőház igazságügyi bizottsága hetlőn folytatta a büvádi eljárásról szóló törvényjavaslatnak és pedig a törvényszék előtti főtárgyalási szabályozó tizennyolczadik fejezetnek részletes tárgyalását. A 327-ik §-ban a semmiségi okok közül törölve az, ha az ítélet nem tartalmaz pénzbüntetés megállapítása esetében intézkedést az iránt, hogy a pénzbüntetés, ha be nem hajtható, mily nemű és tartalma szabadságvesztés-büntetésre változtatandó át. A tárgyalást ma szerdán d. u. 5 órakor folytatták.

KÜLFÖLD

Politikai gyilkosság Konstantinápolyban. A török főváros örmény köreiben óriási feltűnést keltett egy tegnapi délután megkísérlett gyilkosság, melyet H a y r e n i k, egy nagy politikai örmény lap főszerkesztője ellen intéztek. A szerkesztő beteg fivére látogatására indult, a midőn abban az intézetben, ahol fivére lakik, hirtelen rávetette magát egy ember és hosszú törével három halálos sebet ejtett rajta. A súlyosan megsebesült szerkesztőt az utcán járók találták meg és beszállították lakására.

Angol amerikai konfliktus. Az a nézet, hogy Salisbury márké elhatározta a venezuelai kérdésre vonatkozó adatoknak mihamarabb való publikálását, itt rendkívül kedvező hatást keltett. Az Angolország iránt való barátság érzetének és a vizsaly barátságos elintézésére való óhajnak itt hamar akadtak barátai.

Cseh tartománygyűlés. A tartománygyűlés tegnap délután üléseben dr. Piusz indokolja indítványát a választási kuriák létesítése ügyében. Szónok kiemeli, hogy indítványa nem akarja a kedélyeket felizgatni hanem csak szerény mértéké akar lenni annak, amit a németek a cseh tartománygyűlésben való részvételük előfeltételül kívánnak. Az indítvány a békét akarja előmozdítani. Hoszabb vita után az indítvány első részét (a mely az indítvány bizottságnak akarja kiadatni) a németek és a nagybirtokosok szavazatával elfogadták. Az indítvány második részét, a mely szerint a bizottság 14 nap alatt köteles jelentést tenni, elvetették. Mellette csak a németek és a német nagybirtokosok szavaztak.

Spanyolország háborúja. A Havannából érkezett jelentések szerint a felkelők megtámadták Managenes várost és miután visszaverettek, a város környékén néhány hazat forgyújtottak Martinez Campos tábornagy gyűlést hívott egybe a végből, hogy a nagyobb városokba menekült számos családnak segítséget nyújtsanak. Maximo Gomez felkelő vezér Havannától 30 kilométernyire megtámadott egy vonatot, kiszállásra kényszerítette az utasokat és felgyújtotta a vonaton levő anyagokat. Havannában elfogták egy newyorki lap szerkesztőjét, ki fegyvereket és lőszerket adott el a felkelőknek. Egy később érkezett havannai távirat jelel, hogy a felkelők Pegas és San Francisco de Paula, Havanna környékén fekvő községeket felgyújtották.

A „DEBRECZEN” TARCZÁJA.

Gróf Batthyány Lajos fogsága.

Irta: H e n t a l l e r Lajos.

Szabadságharcunk a váponthoz jutott A nemzetgyűlés elmenekült Debreczenbe, a Dunántúli egyetlen, messze bangzó kiáltás tölté be Windischgrätz seregének kiáltása.

A magyar nemzetgyűlés követel, Géczy kapitány s néhány huszára által kiérve, megérkeztek Bicskére, a hatalmas ur főhadiszállására.

Az osztrakkal folyton békealkuban álló Majláth előre ment, hogy a küldötteket bejelentsék annak a ki előtt az ember csak a bárónal kezdődött.

Windischgrätz Majláthnak nagyuri leereszkedéssel jelenté ki, hogy a küldötteket, gróf Batthyány Lajos volt miniszterelnök kivételével kész elfogadni.

A nemzetgyűlés négy képviselője; élükön Lonovics egri érsekkel megjelent az alter egó előtt s utóbbi röviden összegezte feltételét. Ekkor mondta ki nagy hirtelen szülő igévé vált mondatot:

— U n b e d i n g t e U n t e r w e r t u n g !

Hogy ez alatt mit értett, azt is megmagyarázta:

— T e l j e s l e f e g y v e r e z é s a z ö s s z e s v á r a k á t a d á s a, a t ö b b i ö f e l s é g e k e g y e l m é t ö l f ü g g,

A vallás szabad gyakorlata.

— Miniszteri rendelet. —

Budapest jan. 14.

A vallás szabad gyakorlásáról szóló 1895. évi XLIII. törvényzikk végrehajtását szabályozza egy vallás és közoktatásügyi, belügyi és igazságügyi miniszterek e hó 8-áról keltezett közös rendelete, mely rövid kivonatban a következő:

A terjedelmes rendelet első fejezetében megjelöli azon törvényeket, melyek az eddig bevet keresztyén egyházak és hívekre, az izraelita vallásra és követőire, a jövőben törvényesen elismerendő vallásfelekezetek követőire alkalmazást nyernek és azokat is, melyek ezekre vonatkozólag hatályon kívül vannak. A rendelet 5. § szerint valamely vallásfelekezetbe való oly be, vagy abból való kilépés, mely nem a törvényekben megállapított feltételekben történt, figyelembe nem vehető, és mindazokat, kik vallásfelekezetükből szabályszerűen ki nem léptek, ezentúl is az illető bevett vagy elismert felekezethez tartozóknak kell tekinteni, ha magukat más vallás követőinek tartják. Ha azonban a kilépés szabályszerű, akkor mindaddig, mg az illetők más felekezethez szabályszerűen be nem léptek, felekezeten kívül tartozóknak kell tekinteni.

A valamely felekezetből való kilépési szándék bejelentendő az illető egyházközség lelkészénél vagy vallási előjárójánál, az erről kapott két bizonyítvány pedig bemutatandó a főtisztviselőnek vagy polgármesternek, — kik a bejelentésről jegyzőkönyvet vesznek fel, a mivel aztán a kilépés befejeztnek tekinthető. A közigazgatási hatóság a megtörtént kilépésről az elhagyott felekezet lelkészét hivatalból értesíti. A közigazgatási hatóság megtámadja a kilépés bejelentését, ha úgy találja, hogy a bemutatott egyházi kilépési bizonyítvány nem szabályszerű.

Ha valamely felekezeten kívül álló valamely vallás felekezetbe be akar lépni, ilyen szándékát bejelenti az illetékes közigazgatási hatóságnál, mely erről jegyzőkönyvet vesz fel és ezt megküldi azon felekezet lelkészének, — melybe az illető belépni óhaj, de egyszeres mind értesítendő erről azon felekezet lelkészére is, melyből az illető korábban kilépett. A fél kívánatára a bejelentésekről felvett jegyzőkönyv másolata neki díj nélkül kiadandó. — Ha a közigazgatási bíróság úgy találja, hogy a fél

szándékára nézve tévedésben van, felvilágosítandó erről és egyelőre megtagadandó a jegyzőkönyv felvétele.

A rendelet II. fejezete a vallásfelekezeteken kívül álló szülőktől származó gyermekek vallására vonatkozó megjegyzések alakszerűségeiről, azoknak anyakönyvi nyilvántartásáról és e gyermekeknek gyámhatósági beleegyezés mellett való áttérés módzatairól szól.

Ha a házasság meggyeztek abban, hogy gyermekeik valamely bevett vagy elismert vallást kövessenek, e meggyezést személyesen vagy hitelesen meghatalmazottjuk által kijelentik a kir. jbiró, polgármester vagy főtisztviselő előtt, kik erről jknyvet vesznek fel, és annak tartalmát a felek által megértett nyelven megmagyarázzák. A jknyvet felvevő, hatóság személy tartozik meggyőződést szerezni a házasság személyazonosságáról; továbbá arról is, hogy csakugyan felekezeten kívül áll-e s legalább az egyik fél és akkor figyelmeztetni kell őket, hogy a kötéendő meggyezés csak akkor lesz hatályos, ha arra irányul, hogy a házasság gyermekei valamennyien egy bevett, vagy törvényesen elismert vallást kövessenek, illetőleg abban neveltessenek. Ha azonban a felek felvilágosításuk után is ragaszkodnak ahhoz, hogy az eljáró hatóság a törvénytől eltérő meggyezésüket jknyvbe foglalja: az előre bocsátott figyelmeztetést és annak sikertelenségét a jknyvben külön föl kell említeni.

A felvett jknyv másolata a fél kérelmére három nap alatt kiadandó a házasságnak és hivatalból megküldendő a házasságot megkötő anyakönyvvezetőnek.

A meggyezés később csak az esetben változtatható meg, ha a felek házassága egyvallásúak házasságává vált. Az eredeti meggyezés megváltoztatását is bejelentik felek a járásbiró, polgármester vagy főtisztviselő előtt ki az iratok vallásfelekezetbe való belépést tanúsító okmány, házassági anyakönyvi kivonat és hetedik életévet be nem töltött gyermekek születési bizonyítványok csatolása mellett a meggyezés megváltoztatására értesíti azon anyakönyvvezetőt, ki a házasságot, vagy a hetedik életévet még be nem töltött gyermekek születését nyilvántartja. Ha a különböző felekezetű házasság házassága egyvallásúak házasságává vált: akkor a 7-ik életévet meghaladott gyermekek már 18-ik életéve előtt, a gyámhatóság beleegyezésével a szülőknél most már közös vallására térhet át, akár meggyeztek a szülők házasságuk

Nem tárgyalt velük egy percig sem tovább hanem tudatta, hogy visszamehetnek Pestre, mihelyt veszély nélkül utnak eresztheti őket mert nem akarja, hogy bajuk történjék s ez bármiféle népjogon elkövetett sértésnek, értelmetlenek.

A küldötteknek tehát pár napot Bicsken kellett tölteniük.

Lonovics érsek rögtön elküldött a bicskei plébánoshoz, Barsi Józsefhez s kérte szálalja el őt társával együtt. Titkára, Szánthó azonban kis idő múlva rémült arcuzal szaladt vissza a főpaphoz s ijedt, akadozó hangon jelenti, hogy Barsi Józsefet, épp most hurezolták el vasra verve az osztrák civilizátorok.

A küldötteket tehát, a kik főleg gróf Batthyány miatt aggódtak, az osztrákok úgy szállásolták el, hogy két tag egy szobát kapott.

Batthyány Lajos gróf Deák Ferenczcel jutott egy szobába. Midőn másnap reggel Deák jó kesőcskén felebredt, észrevette, miként a gróf már fenn van s nyugtalanul mozgó ódik ágyában.

— Már régóta nem tudok aludni — szólalt meg Batthyány: majd így folytatá: Gondolod-e, — hogy életem veszélyben foroghat?

— Tettél-e olyasmit, kérdé felelet helyett Deák, miről nekem nincs tudomásom? Különösen volt-e részed az olasz mozgalom és a bécsi forradalom előmozdításában?

Batthyány becsületszavára fogadta, hogy e dolgokban nem részes.

Deák tantsa ez volt. Nem gondolnám, hogy életem veszélyben van, de senkinek tudhatja, mi történik ily lazus időkben. Legjobb lesz, ha innen távozol. Mint állita, ő ismeri a környéket, s a gróf bátran elmenekülhet. Együttal megkínaita barátját a nála levő pénzzel, — az esetre, ha nem lenne nála elegendő.

— Ah! kiáltott fel Batthyány, pár hitvány év miatt csak nem leszek szőkevény!

Azt hitte, hogy legrosszabb esetben csak pár évi fogságot kap. Ez a meggyőződés ösztönözte, hogy midőn öt napi bicskei tartózkodás után a budai váról őket Windischgrätz szelnek eresztette; Batthyány, a helyett hogy menekülésre gondolt volna, egyenest sógorához, gróf Karolyi Györgyhez ment, a hol őt az osztrák főparancsnok, kinek hadiszállása már ekkor Budán volt, pár óra múlva el is fogatta.

És a nemes gróf az Újépületben maradt fogva mindaddig, a míg 1849. apr. 23-án a magyar seregek elől az osztrákoknak ki nem kellett vonulni a fővárosból.

Ekkor a budai várból egy szomoruan furesa karaván indult utnak.

Három paraszt kocsi, ezek elébe két-két paraszt ló volt fogva; s tizenöt ökrös szekér. Ilyen készségesen szállította az osztrák tovább foglyait.

A lovas kocsi egyikén Batthyány Lajos, a másikon gróf Karolyi György és gr. Zselinszky László ültek.

A harmadikon a kíséző tiszt, a porkoláb és egy kocsi lócsész és vasbilincs. A tizen-

megkötése előtt gyermekeik vallására nézve, akár nem.

A beleegyezést az illetékes árvaszéknél kérheti az áttérni kívánó gyermek, vagy a szülők, vagy a gyermek törvényes képviselője. A közigazgatási tisztviselő köteles meggyőződést szerezni magának arról, vajjon annyira érezt-e már a gyermek, hogy saját vallását meggyőződéssel bírhat. Ha a gyermek vallását elhagyni nem hajlandó, az árvaszék beleegyezését meg nem adhatja.

A rendelet III. fejezete a vallásfelekezeten kívül álló születtől származó gyermekek vallásának megállapításáról rendelkezik.

Ha a bevett, vagy törvényesen elismert vallásfelekezeteken kívül álló szülő a saját nemébéli gyermeke vallását a születés anyakönyvi bejegyzése alkalmával nem állapítja meg, vagy pedig oly vallást jelöl meg, mely a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek közé nem tartozik: akkor a gyermek vallásának rovatába az jegyzendő be, hogy egyve őre meg nem állapított. Az anyakönyvvezetőnek kötelessége, hogy a gyermek vallását a hat év betöltéséig állapítsa meg.

A rendelet IV. fejezete elmondja, hogy a rendelet Fiume és kerületének területére is kiterjesztetik. A rendelethez csatolt mellékletek azon jegyzőkönyvek mintáját állapítja meg, mely felekezettől való be vagy kilépés bejelentésénél, továbbá gyermekek vallására való megjegyzések kinyilvánításánál a közigazgatási hatóságok képviselői által felveendő és a felek által mindig aláírandók.

Színház.

Fumagalli utolsó föllépte.

Tegnap, jan. 14-én este újra s fájdalom! ezuttal — legalább egyelőre — utoljára volt alkalmunk városunk művészetért lelkesedő közönségének Fumagalli ur páratlan művészetében gyönyörködni. Vasárnapi fölséges sikereinek a híre tegnapra már minden zege-zugában zúfolásig megtöltötte színházunkat előkelő, intelligens közönséggel, a mely áhitattal csüggyött az Isten kegyelméből való művész magával ragadó játékán, elbűvölő énekén.

Ma este két darabban is csillogtatta sok oldalú tehetségét, nagy öröme és élvezetére az igazi művészet iránt olyan eleven érdekekkel viseltető közönségünknek.

Először a »Parasztbecsület« Alfóját mutatta be mélyeséges lélektani indoklással s szemünk láttára fokozódó erős drámai, sőt tragikai színezéssel. Közönségünk, a mely Alfót eddigi bemutatásában egészen alárendelt jellegű, igénytelen másodrangú szerepnek ismert: majdnem a megdöbbenésig fokozódott gyönyörűséggel szemlélte, hogy mennyi erő, mennyi rejtett szépség van, s minő hév es mekkora szenvedély lüktet abban, ha igazi művész hatja át saját értékes egyéniségének meleg hatásu erejével. A siker, a melyet Fumagalli ur Alfó tolmácsolásával elért, óriási. A hatás meg, melyet a közönségre gyakorolt, minden képzelmet fölfülhalad. Nem volt szerepének egyetlen szava, nem énekeknek egyetlen hangja sem olyan, a mely a művész nagy lélektani ismeretét s hasonlíthatlan kifejező képességét fennen ne hirdette volna.

De tegnapi föllépésének a sulya még sem Alfó szerepére és személyesítésére esik. Az ő bámulatos művészi tehetségének a bemutatására még sokkal alkalmasabb volt az a megzenésített drámai részlet, mely Schiller »Haramijai« nak Moor Ferencz halálát tárgyzó részletét dolgozza föl operává.

A »Sturm und Drang« korszak ezen tulfejlesztett szenvedélyességű darabjának legzordabb részletét mutatja be ez a kisdarab opera, a melyet Hugo de la Noce egyenesen a Fumagalli ur számára zenélt meg. És csakugyan a lelkiismeret mardosása következtében bálott hallucinációt, a visiókkal való kínos küzdelmet, az imádkozni akaró-de imádkozni nem tudó kétélű fegyverként sajgó lelki állapotát olyan zord fenségben, olyan idegtépő hűséggel játszotta és énekelte, a melyhez foghatót az ábrázoló művészetnek ez a diszkrét faja, az opera eddigelé aligha ismert.

Rajta kívül a mai estén határozottan elfogadható szép játékot és helyes éneket élveztünk Galyassy Paula k. a-tól, a kinek ehhez a szép sikeréhez ösztönt gratulálunk.

Német János és Locsarekné a »Parasztbecsület«-ben a tőük telhető legjobbat nyújtották és ambícióval, hévvel és kitartóan énekeltek.

A karok és pedig úgy az ének, mint a zenekar precízisen működtek és a »Cavaleria Rusticana« partitúrájának sok rejtett bálját tarták föl előttünk s megérdemelt tapsban részesültek.

Midőn a függöny végleg legördült, a közönség mint egy ember tapsolt s idézte tan

tízszer is a lámpák elé a nagy művészt, a rokonszenves Fumagallit, a ki egy csapásra teljesen és örökre meghódította a Debreczen városának lelkesedni tudó közönségét.

Vidéki színészek mozgalmá. Ma vettük a debreczeni színtársulatnak a következő határozatát, mely a csatlakozást jelenti a temesváriak mozgalmához: Tisztelt pályatársak! A Pozsony-Temesvári színtársulat, mint tudva van, kérvényt intézett a Belügyminiszter urhoz, rámutatva a sebekre, melyeknek sajnását régóta érezzük mindannyian; lehet, hogy talán kissé erőteljesebb vonásokkal ecsetelte ezt mint a hogy tényleg van, de tette ezt szent ügyünk, megélhetési jövőnk biztosítása érdekében s valljuk be nyíltan és őszintén, ha ők, ez igazán erős kezdeményező lépést meg nem teszik, a dolgok talán nem állanak ott, a hol ma, a mennyben némi kis megnyugvással nézünk a jövő elé. Ő nekik, a temesvári kollégáknak köszönhetjük ezt es ime a kezdeményező lépésért jutalmok az, hogy a központi tanács fegyelmi vizsgálatot rendelt el ellenök! Ne hagyjuk őket magukra! Tisztelt pályatársak! lépünk sosompóba s nyíltan jelentsük ki, hogy mi azzal az incriminált folyamodványnyal szívvel lélekkel egyetértünk s kérjük a mélyen tisztelt tanácsot, a fegyelmi eljárást ellenük, — kik csak a jövő biztosítása érdekében jaldultak fel, — vagy beszüntetni, vagy azt mi reánk is kiterjeszteni sziveskedjék.

— Itt egy bűnös nincs, bűnösök vagyunk mindannyian!!! mert mindnyájan egyformán érezzük ez ügyben.

A debreczeni színtársulat alulírott tagjai. Debreczen, 1896. Január 14-én.

Lubrinicz Julia, Cserny Berta, Bogó I., Galyassy Paula, K. Szerény Gzella, Klenovits György, Bárdos Irma, Krémer Jenő, Kövessy Dezső, Némethy József, Fodor József, Németh János, Nádasy József, N. Takács József, Várdy Albert, Tapolezai Dezső, Szabó Sándor, Nagy József, Göndör Aurél, Szathmári Lajos, Vankné S. Mariska, Vank István, Kozma Pál, Hevessy Gábor, Hevessiné Cornél, Sandor E. Sz. Pajor Emília, Bajnóczi Valéria, Rózsahgyi Kalmán, Takácsné Lenke, Nyilassi Máttyás, Bórcsai József, Bórcsainé Erzsébet, Németh János, Erőss József, Erőssné Julia, Znojemszky Gyula, Csépreghy Emma, Baksai Lajos, Haday Sándor, Nagy Jenő. E határozathoz nem járultak hozzá: Margó Zelma, Locsarekné, Kovács Fani, Kiss Irén és Püspöki.

öt ökrös szekéren ült a többi fogoly; jobbra pesti polgárok s ügyvédek és a kíséret.

A foglyokat Martonvásáron, Nyéken, Velenzén és Székesfehérváron át Veszprém felé vitték. Ott elérték velük Devecsernek s utukat a Somlyó alatt folytatva, Ságajára tértek be.

Idáig a menetet nem zavarta semmi sem. Jánosházára érve azonban, a foglyok észlelték, hogy valami rendkívüli történik, mert a kíséret nagyon ideges.

A porkoláb folyton a foglyok egyik csoportjától a másikhoz settenkedett, fűlelt, szimatolt, nem-e vesz észre valami gyanúsat. Mikor aztán a holtra farradt foglyokat a sárvári kistélyben elhelyezték, akkor hamarosan meg lőn fejtve a talány, kipattant a szeg a zsákból.

Alig fújták ki magukat, s ime, a jáncsházi előjáróság nagy tömeg fegyveres nép élén megjelent a kíséret vezető tiszt előtt, s követelte tőle, hogy bocsássa szabadon, illetve adja ki nekik Magyarország miniszterelnökét, kit fogva kísérték idáig az országon keresztül, s nem tudják, hova akarják vinni? Nemkülönbén adják ki a többi foglyot is.

Ez egyenes és erélyes felszólításra az osztrák tiszt; a szelid, s békülékeny kedélyű Batthyányi Lajoshoz fordult, s felkérte, tudassa a nép küldöttével, hogy ő mint katona csak kötelességét teljesíti, midőn a foglyokat őrszi. A gróf tudja, hogy emberségesen bánat velük, de elfogja őket szállítani rendeltetésük helyére élve vagy halva. A fegyveres nép a kíséretet felkoncolhatja, de a foglyok közül élve egyet sem fog megkapni.

Gróf Batthyány erre a kastély korlátjához lépett, s kérte Jánosház előjáróságát, vegyék fontolóra az osztrák katona szavait. Ő nem fél a bíróság ítéletétől, s azt hiszi, fogolytársai is így éreznek. Kérte ezután őket, oszlaszák szét a népet, s ne idézzék elő jóakarata, de megdöntetlen vérengzés által a foglyok biztos halálát s Jánosháza pusztulását, mely okvetlen bekövetkeznék ha az özszegeült nép a katonai kíséretet felkoncolná.

— Köszönöm, — végzé a nemes gróf szavait; köszönöm a hazafias jó indulat, — melyet irántam s fogolytársaim iránt itteni ünneplés, de mindnyájunkra vészessé válhat megjelenésükkel tanusítottak. Isten áldja meg önöket a jóindulatert még később kérem káikban is, de épen ennek nevében kérem önöket barátaink, hagyják nek minket békében tovább vonulni. Ne kívánják halálunkat idő előtt, s ne idézzék föl, a mint már mondtam, s most is könyörögve mondom, a mit kikerülni lehetetlen volna, Jánosháza végpusztulását.

A gróf békitő szavainak oly sulya volt, hogy a bátor és lelkes jáncsházi előjáróság kedvetlenül bár, de mégis elvezett: a fegyveres tömeget. Ez volt az egyetlen kíséret, — hogy az ország népe Magyarország miniszterelnökét a fegyveres katonaság körmei közt ki akarta szabadítani. Ezt a gróf magának akadályozta meg.

A szomorú menet másnap már Kőszeg városába vonult, onnan Bécs-Ujhelybe, majd majus 4-én megérkeztek Laibachba. Itt tar-

tották: a foglyokat július 22-éig, a mikor Bécsen át 26-án Pozsonyba hurcolták őket. — Pozsonyt augusztus 11. és 12-ike közti éjjel hirtelen hagyták el, s a gróftól többi fogolytársáival együtt Olmützbe szállították. Ekkor törté keresztül Klapka egy sikerült kirohanással a Komáromot cernirozó osztrák sereget, s huszárai Győrön át Pozsonymegyéig kalandoztak.

Olmützben szept. 7-ig volt a gróf, a mikor Pestre az új épületbe vitték, hova szeptember 17-ére érkezett meg.

Köztudomásu, hogy itt október 6-áig maradt, s október 6-án este 9 órakor lövette agyon az elbizakodott brutálítás.

A fentebbiekből látható tehát, hogy valótlan Görgei Istvánnak az az állítása, mintha Batthyány Lajos Grácban lett volna elfogva (Görgei István »1848-1849-ből« II. kötet 633-ik lap.) És így mesének tartható az az állítás is, mintha Görgei Arthurnak sulyos gondjai között eszébe jutott volna gróf Batthyány Lajos kiszabadítása a gráci fogságból s hogy Görgei erre a bravurra, a híres huszáralezredest, Kisfaludy Móriczot szemelte ki.

Ez így, négy évtized mulva nagyon regényes romantikus tervnek látszik, — még Görgei Arthur agyából is, — csak az a baj, — hogy a k k o r, midőn meg kellett volna valósítani a mentési kísérletet, — nem tudott róla senki, — s Görgeinek is hihetőleg azóta jutott eszébe. Kisfaludy Móricz legalább Görgeinek e tervéről nem tudott, annyira nem hogy Kisfaludy Móricz a híres huszáralezredest nem is szolgált Görgei hadtestében.

Irodalom és művészet.

Fehér Dezső könyve. A »Nagyvárad« érdemes szerkesztője »Hölgyek és urak« czímen új rajz és beszély gyűjteményére hirdet előfizetést. Fehér Dezső ösmert rokonszenves alakja már a magyar irodalomnak. »Kaleidoszkop« czimű kötete a fővárosi és vidéki sajtó méltánylását vívta ki. Szíriáit, melyekben élesen vágja a vidék ferdeségeit, elbeszéléseit, a mi már magában véve érdem, ha nem is lenne bennök Fehér Dezső humora és kitünő megfigyelő képessége, sokkal jobban ismeri a közönség, sem hogy külön ajánlanunk kellene. A kibocsátott előfizetési felhívás különben a következő:

»Hölgyek és urak«. Február hó folyamán új könyvem jelenik meg fenti czímen, újabb rajzaimat és elbeszéléseimet fogja tartalmazni. Főlkérem mindazokat, kik munkám iránt érdeklődnek, hogy az előfizetési pénzeket 1 forintjával czímemre a »Nagyvárad« szerkesztőségébe sziveskedjenek küldeni február hó 15-ig, hogy a nyomtatandó példányok számáról magam tájékozhatassam. Szíves gyűjtőknek 10 példány után tiszteletpéldánnyal szolgálok. A könyv február végén jelenik meg Láng József díszes kiállításában. Nagyvárad, 1896. január hóban. F e h é r D e z s ő.

Jog és pénzügyi bizottság ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Debreczen, január. 14.

A városi jog és pénzügyi bizottság tegnap délután 3 órakor a városháza nagy tanácstermében V é r t e s s y István főjegyző elnöke alatt lánghán látogatott, de mégis rendkívül érdekes gyűlést tartott.

Ma csupán a gyűlés lefolyásáról szóló száraz tudósítást hozzuk, mindazonáltal nem fogunk arról megfeledkezni a miket ott hallottunk. Horderejű nyilatkozatok jöttek ott a nyilvánosságra, a melyek pedig illetékes szájkból eredtek.

A jog- és pénzügyi bizottság ülésében mondattak azon nyilatkozatok, de t á r g y s o r o z a t o n k i v ü l s m i i s j ó n a k l á t t u k a k é t d o l g o t i g y ö s s z e n e m t é v e s z t e n i.

A gyűlés lefolyásáról tudósítónk a következőket írja:

Délután három órakor V é r t e s s y István főjegyző az ülést megnyitván, Varga Károly referens, az országos középiskolai egyesület kérvényét terjeszti elő, melyben az a Szarvas Gábor emlékére emelendő szobor-alap javára kér bizonyos összeget megszavazni.

L e n g y e l I m r e: Elég lesz öt forint! Megszavaznak 25 frtot.

S z a b ó B á l i n t a k ö m i v e s é s i p a r o s s e g é d e k e g y l e t é n e k e l n ö k e k é r v é n y e k e r ü l t e z t á n t á r g y a l á s a l á, m e l y b e n a n n a k m e g e n g e d e s é t k e r i, h o g y e g y l e t i d i s z z á s l ó j u k o n D e b r e c z e n s z. k i r. v á r o s c z i m e r é t h a s z n á l h a s s á k.

Á b r a h á m L á s z l ó a z o n e l l e n v e t é s t t e s z i, h o g y s e m e g y e s e m b e r e k, s e m t á r s u l a t o k n e m h a s z n á l h a t j á k a v á r o s c z i m e r é t; d e k ü l ö n b e n i s, h a v a l a m i s e r e l e m k ö v e t t e t n e k e l a z o n z á s l ó c z i m e r e a l a t t, a z n e m v o l n a m é l t ó D e b r e c z e n v á r o s a h o z.

A jog és pénzügyi bizottság egyhangúlag elutasítandónak véli a kérelmező egyület kérelmével s ezen elhatározását azzal indokolja, hogy kérelmőknek jogos alapja nincsen kimutatva, de azonkívül s a czímer alatt csak is a város szerepelhet.

M e n d e l o v i t s L a j o s n a g y k e r e s k e d ő a j a n l a t a f e l e t t h o s s z a b b v i t a f o l y t. N e v e z z e t k e r e s k e d ő u g y a n i s a z o n a j a n l a t o t t e r j e s z t e t t e a j o g é s p é n z ü g y i b i z o t t s á g e l é, h o g y ő D e b r e c z e n t é s H o r t o b á g y o t ő h a t j a n a z e z r e d é v i k i á l l i t a s o n b e m u t a t n i f é n y k é p e k b e n. A m i l l e n i u m i k i á l l i t á s t e r ü l e t é n u g y a n i s ő a d e b r e c z e n i c s á r d á v a l s z e m b e n a H a j d u é s H e v e s m e g y e i k ü l ö n l e g e s s é g e k e s o p o r t j á b a n e g y á r u

sító helyet kapott és ott adná el ezen díszes albumokat is, melyek nagyban emelnék Debreczen város híreit. A fényképfelvételeket bemutatná a városi tanácsnak felülbírálas végett és csupán az a kérelme, hogy a város az albumokból 1000 frt arát bekerülési árban vegyen meg tőle.

— Két ilyen albumot tervez az ajánlkozó, a nagyobbik ára 50 kr, a kisebbiké pedig 30 kr. lenne.

A b r a h á m a z t v é l i, h o g y a v á r o s m á r g o n d o s k o d o t t a r r ó l m a g a k e l l ő g e g, h o g y k ö z é p ü l e t e i n e k f é n y k é p e o t t l e g y e n a k i á l l i t á s o n; m i n d e n i l y e n i r á n y u d o l g o t s z i v e s e n p á r t o l u g y a u, d e a m i l l e n i u m i k ö l t s é g e k r e o l y k e v é s v a n f e l v é v e a v á r o s k ö l t s é g v e t é s é b e, h o g y m e g k e i l g o n d o l n u n k m i n d e n i l y f é l e k i a d á s t.

A bizottság végre is elhatározta, hogy 200 frtot megszavazza e célra, illetve kötelezi magát, hogy 200 frt arát megvesz az albumokból.

D r. B a l k á n y i M i k l ó s i n d í t v á n y á r a k i m o n d j á k e z u t á n, h o g y s ü r g ő s e n f e l h i v a t i k a v á r o s i t a n á c s, m i s z e r i n t a h á z s z á m o z á s k é r d é s e a l e g r ö v i d e b b i d ő a l a t t i n t é z t e s s é k e l, h o g y a v á r o s u j t é r k e p e k i a d h a t ó l e g y e n.

A főszámvévo ezután előterjesztette jelentését azon kérvényre vonatkozólag, hogy vajjon adható-e a kérvényező ev. ref. egyháznak, tanítói fizetésének emelésére 1898 évtől kezdve 2000 frt évi segély.

D a c z á r a a n n a k, h o g y e z e n ü g y a v á r o s n á l p i h e n k é t é v ő t a s a f ő s z á m v e v ő n é l i s m i g e z e n j e l e n t é s t m e g s i n á l t a h o z z á 1 é v i g é s 2 h ó n a p i g v o l t, m i u t á n e l h a t á r o z t á k m á r, h o g y a 2 e z e r f r t s e g é l y m e g a d á s á t m e g t a g a d j á k e s z ö k b e j u t o t t, h o g y t u l a j d o n k é p e n n e m i s h a t á r o z h a t n a k, m i v e l n e m i s m e r i k a z e z e n ü g y b e n h o z o t t k ö z g y ü l é s i h a t á r o z a t o k a t. A j e l e n t é s t e h á t n e m l é v e n f e l s e r e l v e a n t e a k t a k k a l — l e v é t e t i k a n a p i r e n d r ő l!

H u s z L a j o s r. k a t h. t a n í t ó a z i r á n t k é r v é n y e z a v á r o s n á l, h o g y l a k b é r i l l e t m é n y é t 200 frtől 240 frtra emelje fel, a mint tették azt a ref. egyh. tanítóinak lakbérilletményével.

A kérvényt azzal teszik vissza, hogy kérvényező az illetékes hatóság, az iskolaszék úján terjessze azt fel újra.

Ezután hozzáfogtak a borbehozatali szabályrendelet 2-ik részének megalkotásához, melyet a miniszter nem hagyott jóvá.

A jog és pénzügyi bizottság ülése hat órakor ért véget.

Hajdúvármegye a mult hóban.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, jan. 15.

A megyei közigazgatási bizottság ez évben először tegnap tartotta meg rendes ülést, a melyen Hajdúvármegye mult havi közállapotai kerültek jelentések alakjában a bizottság elé.

A gyűlés lefolyásáról, melyen gróf D e g e n f e l d J o z s e f e l n ö k ö l t, tudósítónk a következőket írja:

Olvasztatott először:

Az alispáni jelentés.

A közbiztonsági állapotok, apró lopásoka és egy betöréses lopást leszámítva, elég kedvezők voltak.

Az állategészségügyi állapotokra vonatkozólag jelenti az alispán: Hadház közég határában — az u. n. Juhász-szallás tanyán a szarvasmarha állományban fellépett száj és körömfájás megszűnve, a zárlat feloldatott. H. Nánás város és határa, bár a Sinai Antal hízalójában nagyobb mérvben pusztított sertésvesz megszűnt, a mennyiben a város belterületén még szörvanyosan fordulnak elő, most is zár alatt van. A sertésvesz újabb fellépett H. Sámsonban, Szabó Lászlónak a község határában levő tanyáján, hol 100 dr. sertés közül ez ideig elhullott 40 db. Ugy a fertőzött tanya, mint a község és határa szoros zárlat alatt van. Övintézkedések foganatosítottak. — Ugyanezen betegség H. Hadházon 2 udvarban szintén előfordult, minél fogva ezen község és határa is zár alá vétetett.

Sertésorbanéz betegség mult hó folyamán előfordult H. Nánáson az Ujvári Béla tanyáján

mely azonban ugyanezen hó 29-én megszűnt és nyilvánított. Szörvanyosan előfordult H. Sámsonban két helyen, Földesen egy esetben. A ragály tovaterjedésének megállítására a szükséges övintézkedések teljesítettek.

A fegyelmi ügyek állásáról jelenti az alispán.

Az id. U z o n y i P e t e r h. b ö s z ö r m é n y i a d ó ü g y i t a n á c s n o k f e g y e l m i ü g y e a B e l ü g y m i n i s z t e r d ö n t e s é r e v á r.

A D r. S c h u k J ó z s e f h a d h á z i o r v o s e l l e n e l r e n d e l t v i z g á l a t e r e d m é n y é r ő l a f ő s z o l a b i r ó i j e l e n t é s m o s t é r k e z v é n, v é l e m é n y e z é s v é g t t k i a d a t o t t a t i s z t i f ő j y g y é z n e k.

A F e r e n c z y E l e k f ő s z o l g a b i r ó é s H. V. Pércs község előjárósága ellen a nagyföldi erdő fatermékeinek eladása körül észlelt szabálytalanságok miatt, felsőbb helyről elrendelt fegyelmi eljárást megezőző t. ügyész vélemény ellen mindkettő részéről nyilatkozat adatvan be, ezen ügy első fokú határozatra vár.

A K ö m i v e s A n t a l s z o b o s z l ó i v á r o s i a j e g y z ő e l l e n, r e n d e l t e n p é n z k e z e l é s é s a z a d ó k ö n y v e k n e k s a j á t e l ő n y e r e l e t t m e g h a m i s i t á s a m i a t t e l r e n d e l t é s f o g a n a t o s í t o t t, f e g y e l m i v i z g á l a t a l a p j á n, n e v e z e t t á l l á s r ó l e l m o z d í t a t o t t.

Ezután előterjesztett:

A kir. tanfelügyelői jelentés,

melyben tanfelügyelő beszámol azzal, hogy Szoboszlón, P.-Ladányon, Kabán és Nadudvaron iskolákat vizsgált. A mult hó nevezetesebb tanügyi eseményeiről megemlékezik ezután, így a közügyesítő egyesület közgyűléséről, B e d e I m r e é s S z a t h m á r y I s t v á n t a n í t ó k n a k a k o r o n á s e z ü s t é r d e m k e r e s z t e l v a l ó k i t u n t e t é s é r ő l é s v e g r e G ö n c y e g y e s ü l e t k ö z g y ü l é s é r ő l, m e l y e n K o v á c s L a j o s e l n ö k 2 5 é v e s t a n á r s á g á n a k j u b i l á t a s a é s a F i l l e r e s f ü z e t k e k m e g i n d u l t á s á r ó l s z ó l ó j e l e n t é s, v o l t a k a f ő b b m o z z a n a t o k.

Ezután a b. u. városi előjáróság ellen emel panaszt a tanfelügyelő, hogy az a községi menedékházzal mit sem gondol, azt nem fűteti se miatt október hótól kezdve abban a tanítás szünetel. A tanfelügyelő kért intézkedéseit helyben hagyattak és elhatározott, hogy 3 száz. adó a lakosságra kivettetik, — hogy a menedékház költségei fedezhetőek legyenek.

A főorvos jelentése

a közegészségügyi állapotokat kedvezőtleneknek mondja, mert decemberben nagyobb volt az elhaltak száma, kevesebb a szaporulat, tömeges hurutos, lobos megbetegedések mutatkoztak a heveny fertőző kórok közül a roncsló toroklob alig valamivel kevesebb, a vörheny és kanyaró pedig növekedett arányokat mutatott. A betegülések hűlésből eredtek. Leggyakoribb halálókként szerepeltek: gümőkór tüdőlob. A heves fertőző kórok között: r o n c s o l ó t o r o k l o b 1 3 k ö z s é g b e n u r a k o d o t t 7 8 e s e t b e n, e z e k k ö z ü l 4 3 g y ó g y u l t 2 4 e l h a l t, 1 1 k e z e l é s a l a t t v a n. V ö r h e n y 8 k ö z s é g b e n é s z l e t t e t t, 2 5 0 e s e t b e n, e b b ő l 1 3 3 g y ó g y u l t, 3 4 e l h a l t, 8 3 m o s t i s k e z e l é s a l a t t á l l. V ö r h e n y l e g n a g y o b b s z á m m a l S z o b o s z l ó n v o l t, h o l a t t a l á b a n a t ö b b i j á r v a n y o s b e t e g s é g e k l e j o b b a n p u s z t í t o t t a k. Ó r i á s i e m e l k e d é s m u t a t k o z o t t a k a n y a r ó b a n m e l y 1 0 k ö z s é g b e n k ö z t ü k S z o b o s z l ó n é s H a d h á z o n u r a k o d o t t k ü l ö n b e n, 2 3 9 m e g b e t e g e d é s k ö z ü l, 1 7 9 g y ó g y u l t, 6 e l h a l t, 5 3 á p o l t a t i k. H ö k h u r u t g y e r m e k á g y i l á z é s h ó l y a g o s h i m l ő k e v e s a p a d á s t m u t a t o t t a m u l t h ó b a n.

H a s i h a g y m á z 8 k ö z s é g b e n é s z l e t t e t t 3 4 e s e t k ö z ü l 2 4 g y ó g y u l t, 3 e l h a l t, 7 k e z e l é s a l a t t v a n.

A népesedési statisztikát nem terjesztheti be a főorvos, mivel H. Sámson község nem terjesztette be az adatokat, csupán annyit említi meg, hogy szaporulat a mult hóban nem volt.

A m. kir. államépítészeti hivatal részéről L a t i n o v i c s M i h á l y, a m. kir. pénzügyigazgatóság részéről S z u n y o g h P é t e r p é r z ü g y i g z g a t ó é s u g y a t ö b b i h i v a t a l i s z e r v e k f e j e r s o r r a t e r j e s z t e t t é k b e m u l t h ó r ó l s z ó l ó j e l e n t é s e i k e t, m e l y e k n e k e l i n t é z é s e u t á n a k ö z i g a z g a t á s i b i z o t t s á g ü l é s e v é g e t é r t.

Ujdonságok.

*** Szervező bizottság ülése.** A városi szervező bizottság ma délután folytatta ülését a városháza nagy termében gróf Degeföld József főispán elnöklése alatt. Szóval mind a héten szerdán és csütörtökön délután ülésezik.

*** Eltűnt földbirtokok.** A Helységnevtárnak a községek határterületére vonatkozó adatait a múlt évben eszközölt felmérések ügyencsak lezárították. Így Biharmegye területe a helységnevtár szerint 1856095 kat. hold, az új felmérések szerint pedig 1846140 kat. hold. Biharmegye területét tehát a Helységnevtár 9955 kat. holddal nagyobbak tünteti fel a valóságnál. Aránylag sokkal nagyobb a nyom nélkül elveszett földek területe Hajdúvármegyében, amelynek területe az új felmérések szerint kerek 8000 holddal kevesebb, mint a Helységnevtár szerint.

*** Egy indítvány.** A tegnapi d. u. tartott jog- és pénzügyi bizottsági ülésen Ábrahám László t. főügyész, mikor arról volt szó, hogy mennyi ügy alszik a városnál, a melyek végrehajtása pedig akadályozza városunk fejlődését, a következő indítványt terjesztette elő: »Az egész ország gunya lesz nemsokára Debreczen, ha így halad, mint a rák. Oly rendetlen állapotok uralkodnak Debreczen városánál, a melyek elszomorítanak bennünket. Száz számban fekszenek óriási fontosságú ügyek elintézetlenül, a melyeket pedig a közgyűlési határozat értelmében régóta el kellett volna intézni. Az ügyek vezetésére nincs be rendezve a város. Szóltassék fel és sürgetessék meg tehát a városi tanács, hogy az összes skontra levő ügyeket terjessze a legközelebbi közgyűlés elé. (Általános helyeslés.) Ábrahám László további szavaiban annak tulajdonítja a városnál uralkodó fejtelenséget, hogy számonkérésű évenként kétszer, nem pedig minden hónapban tartatik, mint másutt. A bizottság lelkesen fogadta az indítványt és elhatározta, hogy egy átirathoz a városi tanácsot a legkomolyabban meg fogja sürgetni. Sőt Lengyel Imre így sóhajtott fel a szavak után: Hogy az ügyeket ki csinálja itt, nem tudom, de hogy senki sem csinálja, azt tudom! (Helyeslés és derűtség!)

*** A nőgyógyász bálja.** Szombaton, a hó 18-án tartja a jötekonny nőgyógyászkar ton bálját az »Arany Bika« szálló dísztermében. A bál iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik, mit folytonosan növelnek a buzgó választmányi tagok, akik jegyek elárulására vállalkoztak. A vidéki választmányi tagok is serényen forgoznak és a bál estején — meglepetésül gyönyörű szép hölgykoszorúval fognak bevonulni. Kételkedünk azonban, hogy a helybelieket felülmulnák. A férfi rendezőség élén, dr. Fráter Imre egyleti orvos jár s ké, faradozik, buzgóságának sikerült már a rendezőség körébe vonni Debreczen minden ügyes táncosát és szeretetreméltó gavallérját. De hát mit nem is tennének meg a férfiak a nőkért, a nőknek, — főleg ha még olyan szép humanus cél érdekében működnek, minő a jótékonyosság. A bálban a talpalávalókat a Magyarok kedvelt zenekara huzza. Szóval az előjelekből ítélve a nőgyógyász bálja egy nagyon kedves egy mindenek fölött kedélyes mulatság lesz. Jegyek előre válthatók Zador Lajos Szent-Királyi Tivadar, Buzágh János és ifj. Gyürky Sándor üzletében.

Halálhírek. Vettük a következő gyászjelentéseket: Mély fájdalommal tudatjuk felejtethetetlen jó nőt szerető anyánk, illetőleg nagyanyánk, kü testvér és áldott emlékü jó rokon néhai Daróczy Zsuzsanna Polgár Csörgő Péterné asszonynak, folyó évi január hó 14-én délután 1 órakor életének 50 ik, boldog házasságának 29-ik évében hosszúságú gyengélkedés után történt gyászos elhunytát. A meg-

boldogult hült tetemi folyó Január hó 16-án délután 2 órakor fognak, a Szél-utczai 2618. sz. háznál az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó rövid ima után, a Kossuth-utczai sírkertben örök nyugalomra tétetni, mely vég-tisztességtételre rokonainkat, ösmerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 2896 Január hó 1. Bánatos férje: Polg. Csörgő Péter; Gyermekeit: Julianna, férje Polg. Harsányi Imre és gyermekei: Péter, Roza és férje Polg. Szabó Lajos és gyermekek Katalin. Az elhunytak testvérei: Polg. Daróczy Mihály és neje Bende Ziza és gyermekek, Julianna, férje Dr. Kocsár Gábor és gyermekek számos közeli és távoli rokonok nevében is. — Mély fájdalommal tudatjuk felejtethetetlen jó nőt, szeretőt jó anyánk, illetőleg testvérünk és áldott emlékü jó rokon néhai Köllő Julianna polgár Olák Andrásné asszonynak, folyó évi január hó 14-én délután 1 órakor, életének 45-ik, boldog házasságának 20-ik évében, 3 heti gyengélkedés után történt gyászos elhunytát. A megboleogult hült tetemi f. 1896 Január hó 16-án, délután 2 órakor fognak, a Homok-utca 2930. sz. háztól az ev. ref. nagytemplomban tartandó rövid ima után, a Péterfia-utczai sírkertben örök nyugalomra tétetni. — Mély vég-tisztességtételre rokonainkat, ösmerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1896. Jan. hó 15. Bánatos férje: polg. Oláh András. Gyermekei: József, András, Julianna és János. Az elhunytak testvérei: János, Katalin férj. Czajinger Jánosné és fia János; Panni, Erzsébet, férj. Sárkány G.-né gyermekei: Erzsébet és Janka. Férje testvérei: Julianna, férj. Szűs Józsefné. gyermekei: Julianna és Roza; János, neje Harsányi Sára, gyermekei: Eszter, férj. Anyok Károlyné és Sára, számos közeli és távoli rokonok nevében is.

*** Öngyilkos napszamos.** A szomszéd Ba'mazujvárosról írja lapunk rendes levelezője: Jékis Ferencz, 58 éves napszamos, szomorú anyagi viszonyok között tengette életét feleségével s nagyobb fiával együtt. Rájok nehezedett az Isten keze s a mibe csak kezdtek, nem hozta meg a megélhetéshez bizton szükséges keresetet. Bzonyára ez kiserítette el szegény Jékis Ferenczet annyira, hogy végzetes tette szánja el magát. Felesége és fia tegnap a szomszédba mentek át, jökekdvén tréfalkozott felük s mire visszatértek, az öreget már felakasztva találták. Odakötötte magát a szoba mester gerendájára s a hazaérkező családtagok úgy találták ott megmeredten, holtan.

*** Időjárás a kontinensen.** Az alacsony légnyomás Eszák-Európát borítja, a hol a barométer a 235 mm. alá süllyed, míg a magas légnyomás mindinkább gyöngött és délkeletre szorult vissza, Magyarország és Ausztria kivételével mindenütt volt csapadék kisebb-nagyobb mértékben. A hőmérséklet általában emelkedőben. Hazánkban a fagy mérséklődött; az idő egyébként száraz, Erdélyben ködös és a felhőzet nagyobbodott. Jótát: Felhősebb idő várható, a fagnak további gyengülésével és helyenként csapadékkal.

Táviratok,

Országgyűlés.

— Távirati tudósításunk. —

Budapest, jan. 15.

Ülés kezdete délelőtt tíz órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Balogh Géza, Molnár Antal, Illyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső br. Jósipovich Imre, Perczel Dezső, Darányi Ignác, Dániel Ernő és Wlassics Gyula.

A képviselőház mai ülésére a rendes nagyobb számmal jelentek meg a kormány-

párti képviselők, mivel politikai körökben különböző hírek keltek szárnyra Apponyi Albert gróf és Bánffy Dezső báró nyilatkozatai felől.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Markus József szólalt fel, majd nagy érdeklődés közken Apponyi Albert gróf kijelentette, hogy a belügyi költségvetést nem fogadja el.

Ezután áttért a jelenlegi tarthatatlan helyzetre, melynek fentartásával csak az ország veszt. Ezzel tudatja azt, hogy miért ajánlotta a békét, a melynek feltételeit a következőkben állapította meg:

1. Választói nevezvények kizárása közzöltessek a választókkal, s azokat mindenki megtekinthesse.

2. Kiigazítás körül hibát követő hivatalnokok ellen fegyelmi eljárás indítandó.

3. Módosítsassék a választási törvény 73 paragrafusá és pedig úgy, hogy a szavazásnál a hatóság személyek feleslegességnek mondassanak.

4. A személyazonosságát bizonyító tanuk esküt tenni legyenek kötelesek.

5. A választási elnökök a pártok részére egymástól egyenlő távolra jelöljenek ki helyeket s hogy melyik párt melyik helyre helyeztessék arról a sors döntson.

6. Helytelen név vagy foglalkozás bejegyzésekért senki sem utasítsassék el. Tisztségviselő ne vehessen részt körmenetben, partgyűlésen, pártbizottságban; egyáltalán eltiltandó tolatkodó rábeszéléstől.

A kir. Kuria ítéljen a választási elnök szándékos mulasztásai hivatalos hatalommal való visszaéles, etetés-ítás, vesztegetés, állam elleni izgatás megfélemlítés, alapján beadandó kérvények felett.

Felebbezést ne a miniszterhez, hanem a közigazgatási bírósághoz kelljen intézni. Választási jog ellen eküvetet büntényeknél a a fogház büntetést ne lehessen pénzbírságar változtatni.

Nem kívánja javaslatát rögtön határozati javaslatként tárgyalni, de óhajtja, hogy a budget-tárgyalások után a közigazg. tjavaslat helyett, a kuriai bíraskodásról szóló tjavaslatot tárgyalják, a melynek keretében miúdezek a kérdések megoldhatók.

Javaslatát nem pártja, hanem az ország érdekében tette és az nem jelenti elveinek feladását; nem ugynevezett »Istenbékét« akar mert a további küzdést nem adja fel, de a tarsadalmi igazalom és az ellentétek lecsillapítására ajánlja javaslatát elfogadásra. (Zajos éljenzés balfelől.)

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után Bánffy azt feleli, hogy a pponyi karacsonyi cikket, mint békeajánlatot fogta fel, de most csak egy oly törvényjavaslat elfogadásáról szól, mely úgy is a ház elé kerül.

Tiltakozik a választások tisztasága ellen felhozott vádak ellen.

Hajlandó egyes pontokat kuriai bíraskodás keretében megoldani, de a kuriai bíraskodásról szóló javaslatot nem hajlandó a közig. javaslat előtt tárgyalni.

A tisztviselőknak a választásban való részvételtől való eltiltását különösen a nemzetiségi vidékeken veszedelmesnek mondja.

Végül kijelenti, hogy ily feltételekkel az ország érdekében a békét támogatja. (Tetszés jobbfelől.)

Utána Holló Lajos szólalt fel a költségvetés ellen.

A következő ülés napirendjének megállapításánál Polonyi és Bánffy beszóltak.

Ülés vége d. u. 2 és 1/2 órakor.

Aczél-Karsai párbaj epilógja.

Budapest, január 15. (»Debreczen« ered. táv.) Annak idején nagy port vert párbaj ügyben ma mondott ítéletet a királyi Kuria és pedig az előbbi fórumok ítéleteinek megvalósításával ugyanis Atzél Béla bárót két havi, míg Karsai Sándor 1 havi államfogházra ítélte.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, cs ütör tőkön és szombaton este 6-7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3-6 óráig.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11-12 óráig.

Muzeum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10-12-ig.

A Gönczy-egyesület „Othona” a kereskedémi palotájában

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:

Hétfőn) 11-12 óráig.

Csütörtökön)

Keddén)

Szerdán) 9-11 óráig.

Pénteken)

Szombaton)

Délután:

Minden hétköznap) 2-5 óráig.

Vasárnap délelőtt) 9-12 óráig.

Január 18. A függetlenségi kör bálja „Korona” disztermében.

Január 18. A debreczeni jótékony nőegylet kartin-bálja.

Január 18. A debreczeni ácsifuság táncvigalma a Margit-fürdő nagytermében.

Január 19. A borbély és fodrász-segédék táncmulatsága a „Margit-fürdő” nagy termében.

Január 19. A debreczeni szabó munkások bálja az „Arany Bika” disztermében.

Január 22. A debreczeni timár ifjuság táncvigalma a „Korona” vendéglőben.

Január 25. Kőmives iparosok és segédük táncvigalma a „Margit-fürdő” nagy termében.

Január 25. A polgári kör bálja az „Arany Bika” disztermében.

Január 25. Sz. Nagy Károly 50 éves jubileuma.

Január 29. Az orvos-gyógyász-egylet bálja az „Arany Bika” disztermében.

Február 2. Az iparos kör bálja az „Arany Bika” disztermében.

Február 15. A jogász- és tisztviselő-kör táncvigalma.

A debreczeni kir. járásbírószék szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz **kedden és pénteken** d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3-5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 11-11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

Lemondás.

— Gizikének. —

Szemben ültünk egymás-al, sárguló levelű hársak alatt. Egy halvány szőke asszony, meg én, az ábrándozó fiú. Lemenőben volt a nap épen, bucsuzó sugarai még egyszer végig csókokat a kert virágait, a ráuk boruló vén fa koronáját, még egyszer behintették nyájas fényvel a szenvedő arcot találkoztak a harmatos szemmel, fájó tekintetével, azután eltűntek az esti homályba boruló távol hegyek mögött.

Csak nem akart szóra nyitni ajkam; néma tekintete, meg szívének hangos dobogás, annál beszédesebben szólt, hozzám a gyötör és mégis édes fájdalomnak hangján.

És e titokzatos beszédet megérvén, arra kértem azt az édes asszonyt, én örökre szomorú szentemet, hogy mosolyogjon rám egy keveset, felejtse el a but, a mi szerelmes szívemre szállt, tudom, érzem, hogy az enyém nem lehet soha immár hanem egy gyarló lélek oldalán az örök kin eljegyeztesse és elérhetetlen vágygyal, a lelket emésztő lobogó szenvedélyvel a szabadító vég közeledését sejttem én de azért csak derüljön föl arcza, ugy, ugy! . . . titkon némán, fájdalomtól úzve hajtva bár . . . szeressen egy kevéssé, mosolyogjon . . . szeressen . . .

És rám mosolygott, mert — szeretett. Új gyötrelmem kelt a szívemben, de volt ez édes fájdalomban egy csipetnyi boldogság is, a melynek megolvashattatók, egyik alkatt része mindig a fájdalom. O vassa édes olvassa azt az írást tovább, — szólt, amint megbűvölő s kissé kiderülő tekintetét rám függeszté.

Oly szép, olyan fájó, olyan édes, olvassa, olvassa . . .

S én folytattam tovább. Még ifjú szívemben a lángsugaru nyár, még benne virít az egész kikelet.

Hogy tudott érezni, hogy tudott szeretni,

szenvedni és meghalni az a csodálatos ember, a szabadság örök ragyogásu dalosa, a szerelem örök életü énekese, az a félisten.

Összel, szerelmi boldogságának teljességében, ilyen mosolygó, nyájas ősszel zendült meg lantján ez a csodálatos örök ének, a szerelem ez apoteozisa, a miben isteni proféciával látja, érzi a jövőt, a mi rája, szerelmére bálványozott asszonyára vár, a kinek levettét özvegyi fátylóval töröli le majd szeme hulló könnyeit. Akarja be vérző szive sebeit és a kit akkor is, ott is örökre szeret.

— Tudna-e ön engem szeretni? — No ne nevessem ki, hogy ilyen bohó, ilyen gyermekes vagyok, de lássa jól esik, — ugy, a hogy meg vagyok írva, ahogy olvasta az iment . . . Tudna-e szeretni engem, az örökre boldogtalant, a magát titkon szeretőt . . . még akkor is, ott is, örökre, hiven . . . tudna-e engem szeretni?

— Szeretem, szeretem, még akkor is, ott is, ahogy meg van írva, ahogy olvastam éppen, szeretem örökre.

Fülemile ének zendül a bokorban. Lassan, fájón, édesen. Hűvös szellő támad, falevél hullajtó.

Hull a fának a levele, egyre hull, egyre hull s egyre szól a fülemile, erősebben, még fájóbban kesereve s mégis édesen.

Fölebrednek a virágok s hallgatják a kesergő kis madárnak édes panaszdalt s egy-má-hoz hajoltan meglepetten, remegve kérdik meg a szellőt, — mi je fáj a kis madárnak . . . s a szellő sugja nekik szomorúan, szinte sirva . . . fülemile szive beteg, fülemile szive fáj.

S együtt sir, fa, virág, szellő, együtt sir a kis madárral. Miniket sirat valamennyi, együtt érez, együtt zokog veled s velem a kis madár, enyhe szellő s a felébredt rezgő szírom, kis virág.

Még azok a rideg csillagok is odafönn a hideg égen, mintha megéreznék a bánatunkat, mintha ők is tudnának szeretni, remegni, futnak le a beboruló égről.

Elhull a virág, eliramlik az élet, de a mi bánatunk megmarad örökké. Elkísér bennünket a végig, talán még azontul se hagy el. Mert jó, mert becsületes vagy én szép szomorú szőke asszonyon, mert megadással visseled szived édes kinját, hordod gyöngé vállaidon a gyötrelmes élet terhét, még csak ártatlan csókkal, egy szerelmes édes öleléssel se rövidítet meg — neked az is fájna, üldözne engem is, — azt a szegény mindennapi lelket, akihez elválaszthatatlanul fűz tégedet oltári esküszóid.

És én nagyoknak, szentnek tartalak, ezért szeretlek, ezért imádlak, még akkor is, ott is, ahogy meg vagyok írva — örökre tégedet. — Mert nagy lélek vagy, mert nem hallgatsz kinjaid között vergődő tusakodó szived mámoros szavára, megtagadod ajakadtól, megtagadod ő-m az igaz, az élő szerelem csak óhajtott mennyei édességeit, elhervadsz, elorvadsz te inkább, pusztító kin, emésztő szerelmi láztól üldözöttlen.

Nem bánlak, nem érintem a te haladvány, édes ajakadat sem, nem ejtek piczikét: tűnő foltot se még szenvedő, szegény szived — nagy szivednek tüdőklő tisztaságán. Ártatlanul, érintetlenül miként az ég szenvedésre szánt szomorú anygala nyered el az örök élet koronáját, én tövis koszorus szép szőke Madonnám te!

Ugy, ugy pihenj egy kevéssé, elaltatott a feléd csak felve szálló enyhe esti szellő, a fülemile édes bus danája, avagy talán busan hallgató kis virágaid méla sóhajtását hozó fualom, talán édes is az álom, mely lecsukódott szemeidre borul . . . csitt, csitt te ébredő kis madár, ne oly édesen, fájóalmasan, szomorúan . . . altató dalt asszonyodnak, édeset, felejtőt . . . csitt kegyetlen ősi szellő, ne zujz oly hangosan, nehé zokogással, ne ébressz fel a szenvedőt — a boldog álmodót, suttogj neki szerelemről édesen.

Ugy, ugy te kis madár, nyájas ősi, esti szellő, altassatok, ringassatok, de csitt, halga, mely sóhajtás kél az édes s szomorú ajkon, majd meg szóbal és álmodik édesen tovább, azt suttogja, azt álmodja, szeretsz és szeret

lek én is téged, ugy ahogy írva vagyok, még akkor is . . . ott is . . . mindig, örökre . . .

Ezalatt pedig nesztelenül szálldogált, a hó. En pedig itt vagyok, mint egy lombtalan fa, melynek nincs, nem lehet már több tavasza

—w.—

Ezredéves kiállításunk.

Katona-iparosok és kereskedők kiküldése a kiállítás tanulmányozására. Az ezredéves kiállítás elnöke Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter kormányozására a tárgyban Fejérváry baró honvédelmi miniszter a következő intézkedéseket vette tervbe:

A tényleges szolgálatban tartott 2-ik évfolyambeli legénység közül az iparos és kereskedő-íjak az a része, mely az 1896. évi ősi fegyvergyakorlatok után szabadságra lesz, a kiálltást akadálytalanul meglátogathatja.

Ez időszakon túl a tényleges szolgálatban visszamaradó első évfolyambeli legénység között levő iparos és kereskedő ifjakkal a miniszter előljáró parancsnokságaik után közöli fogja mindazon előnyöket, melyeket ily tanulmányut előmozdítására a kerekdelmi s iparkamarák nyújtani fognak. Ebből kifolyólag a csapat parancsnokságot a honvédelmi miniszter arra fogja utasítani, hogy az említett legénységet közvetlenül az ősi fegyvergyakorlatok befejezése után, október második harmadán, megfelelő csoportok alakítása mellett a szolgálati viszonyoknak megfelelő rövid időre szabadságadják, és hogy azok névjegyzékét a kik a kérdéses ezrela szabadságot folyamodtak az időpontnak megjelölésével melyben a szabadságot megengedik, hozzá beérjesszék.

A katona-kereskedő- és iparos ifjak e tanulmányozásának előmozdítása érdekében, értesülésünk szerint, a kereskedelmi és iparkamarák a maguk kerüle ére kiterjedő mozgalom megindítását vették tervbe.

Felolvasások a kiállításról. Az ezredéves országos kiállítás sajtóozfolyója a kiállításról (s az ezredéves ünnepéről felolvasási anyagot állított össze, — melyet több külföldön élő hazánk fiának abból a célból küldött meg, hogy ezek a beaküldött anyag felhasználásával kiállításunkat a külföldön ismertessék s arra a közönség figyelmét már most hívják föl. Ilyen felolvasások rendezését Amerikában élő több honfitársunk vette tervbe és pedig Clevelandban, Cincinában, Newyorkban és az egyesült államok majdnem valamennyi nevezetesebb nagyvárosában A kelően lak) honfitársaink is buzgólkodnak ilyen irányban, nevezetesen Bukarest, Szófiában és Konstantinápolyban.

Történelmi kiállítás. A kiállítás történelmi főcsoportjának épületei már teljesen készen állnak. A gótépület nagy lépcsőháza és a Nagy Lajos korabeli terem, a 14-ik század motívumai szerint van kifestve. A király szobái román stílusban készülnek, az Alpár Ignác által nagy műgonddal erre vonatkozó terveket Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter utolsó bécsi tartózkodása alkalmával ő Felségének legmagasabb hozzájárulását megnyertek. Az ehhez szükséges munkálatok megrendelése most van folyamatban. A szobrász munkák és a 12-ik század szellemében készülendő összes díszterményeket Langer Ignác szobrászra bízták, ki a középkori csoport összes szobrász munkálatait is remekül végezte. A jaáki apátsági templom természetnagyságu főbejárata is egészen be van fejezve.

A román csoportban levő kápolna festményei, melyek rendkívül gazdagon lesznek kidolgozva, a kápolnában elhelyezendő Árpád-korabeli tárgyakhoz méltó keretül fognak szolgálni és a középkori díszes színpompát

fogják feltüntetni. A festészeti munkákat, a pécsi székesegyházban alkalmazott és az országban található 11. és 12. századból eredő legregibb stílusú díszítési motívumok szerint Glazer János festőművész végezi.

A renaissance épület két mellék lépcsőházának festését Huszka József tanár adatai szerint, a 17 és 18-ik századból eredő magyar ízlésű formákkal Götz Adolf festő szintén befejezte. A lépcsőházak a hozzá csatlakozó csarnokokkal igen gazdag képet mutatnak és változatos motívumok rendkívüli érdekes sorozatát tüntetik föl.

Kiállítási plakátok. A kiállítás remek kivitelű külföldi plakátjai, német, angol és francia nyelven elkészültek és pár nap múlva már a világ minden részeiben utcákon, vasútvonalon, hajó állásokon, szállodákban és minden nyilvános közforgalmu helyeken láthatók lesznek. A legelterjedtebb külföldi lapok is különösen Amerikában, mellette képen fogják közölni és a plakát oldalára nyomott ismertető adatok Magyarország mindenféle földrajzi, utazási, társadalmi és egyéb viszonyairól informálni fogják a rólunk sok országban még tájéztalan közönséget. A külföldi konzulátusok napról-napról küldik jelenéseket, melyek mind az ezredéves kiállítás és hazánk iránti rendkívüli érdeklődésről tesznek bizonyosságot, úgy hogy az eddig történt intézkedések szerint a kiállítás rendkívül tömeges látogatása már most biztosítottnak látszik.

A Riforma ró!unk. A római Riforma bécsi levelezője, a ki a karácsi únaepék alkalmával lerandult Budapestre, igen lelkes hangon ír a magyar fővárosról, mely ma holnap messze túl tesz a régi osztrák fővároson és amely a lefolyt tíz év alatt egész amerikai módon fejlődött és szépült; mely a szabadság zászlója alatt rettenetes versenytársa lett Bécsnek. Az író párhuzamot von a két város közt, mely minden tekintetben Budapest javára üt ki. A kiállításról azt írja, hogy meghaladja a varakozást is, ami legjobban meglepte, annyira haladt, hogy a kitűzött napra teljesen kész lesz. A cikk tüzetesebben ír a történelmi főcsopotról és azzal végzi, hogy megismételten vissza fog térni az ügyre, mely most legjobban foglalkoztatja az Oroszországgal annyira rokonszenvező magyar nemzetet.

A kereskedelmi csoport. A kereskedelmi pénz és hitelügyi csoport épülete a napokban épült fel teljesen s ezzel az érdekes kiállítási részletben is kezdetüket veszik az installationalis munkálatok. A csoport retrospectiv részéhez a hatósági levéltárak most szállítják be a csoport intéző bizottsága által kijelölt tárgyakat, okmányokat, képeket méreteket stb. A rendezésnél egyik szemponttól szolgál az, hogy mind-egyik intézménynek mintegy szembe legyen állíthatók a vonatkozó korábbi viszonyok. A csoport kiállításához nagyon értékes numismatikai és metronómiai tanulmányok fognak tartozni, melyek úgy mint a mintacsoport által tervezett monográfiai munkák ki lesznek nyomaiva. Igen érdekes lesz a magyar iparvállalatok alapítóinak arckép muzeuma is, melyeknek többnyire olajfestményü képei kevés kivétellel már mind beérkeztek.

Közgazdaság.

Vámháboru Bulgáriával. Ismét vámkonfliktus van készülöben Bulgáriával szemben. A bulgáriai kormány kiküldöttéi a napokban érkeznek Bécsbe a vámszerződés tárgyalások megkezdése végett, de a külügyminiszerium éles szemrehányásokkal fogja őket forradni az új községi adó-törvény miatt, melyet Bulgária február elsején akar életbe léptetni. Ez a törvény igen jelentékeny adókat ró az élelmi és egyéb fogyasztási cikkekre, világítószerekre, cukorra, kávéra stb. és pedig olyan formán, hogy a külföldről jövő cikkek után az új adót a vámmal együtt a határon fogják beszedni. Tehát az új községi adó nyilvánvalóan nem egyéb ügyetlen leleplezett

vámemelésnél. A szófiai német konzulátus máris tiltakozott az új törvény ellen s a közös külügyminiszterium is erélyesen szándékozik fellépni. Ily körülmények között alig van kilátás a kereskedelmi és vámszerződés létrejöttére.

CSARNOK.

A királyi tanácsosék.

— Regény. — 13.

Írta: **Vértesy Arnold.**

(Folytatás)

Bezzeg azok nem állnának szóba, hogy: »szomszéd uram, szomszéd asszony.« Dehogyan állnának. Lenéznek azok még most is a szegény becsületes embert, pedig hát tán nem is igen volna hozzá jussok vagy mi? Mert egész város tudja, hogy miből szerezte Cserepes András a vagyonkáját s hát Istennek van is anyija, a miből tisztességesen megélhet, a mesterséget sem kell folytatnia és ha egy kicsit többet akarna költeni, akkor nem szorulna senkire; de vajlon miből élnek ő nagyságáék, azt szeretné tudni Cserepes András.

— András, András, — csillapítja a felesége, — hát illik az ilyen beszéd?

— Hát az illik, hogy olyan életet folytassak? — felel a férfi. — Tudod, mit beszélnek az egész városban? Hogy a fiatal Agashazy tartja őket pénzrel.

A szelid asszony pirongatja az urát: — Nem szégyelled ilyen híreket terjeszteni? András, András, hát nem lehetnek ártatlanok? Vigyázz, mert meg megbüntet az Isten.

Cserepes András kiveri a hamut a pipájából s csak azután felel:

— Már ugyan miért büntetne meg? Mert elmondom, amit hallok? Hiszen azt tán szabad? Hát ne viseljük magokat úgy, hogy hirbe kerüljenek. És ne akarják lenézni a tisztességes, becsületes embereket. Mert az nem járja. Oszl azt a jólelkü urat is sajnálom, hogy ilyen asszonynevelés a családja. Dühös vagyok rajok, dühös én.

Cserepes András uram gyakorta törli a fejét ez-ken a dolgokon, ámbar neki semmi köze hozzá; de mikor az ember abba hagyta a mesterségét s egész istenad a nap, hétről-hétre nincs egyéb dolga, mint a kávéházba meg az iparos körbe járni, hát akkor bizony jószándégeti és figyelemmel kíséri a szomszédjai ügyeshajos dolgát is.

Igy veszi aztán észre, hogy nini nem látja már az Agashazy kocsiját, elmaradt a méltóságos ur. Szeretné tudni, hogy mit csinál most a gögös nagyságos asszony meg a drágalátos hercezkisasszony. — Ugy kell nekik.

A vacsoránál ültek éppen, mikor Cserepes András ezt az örömdetes fölfedezését elmondotta. Felesége már meg akarta szólítani, hogy:

— Ugyan, ugyan, András. De a fia előbb szavába vágott s kipirult arcczal fordult atyja felé:

— Azt a leányt ne bántsa, édes apám.

Az öreg csaknem kővé meredt bámulásban:

Ne bántsam? Már ugyan miért ne bántsam?

No ez kellene még, hogy most már a fia is szólíttassa, nemcsak a felesége.

— Ne regulázzatok engem, — tör ki a nyers természet a lakatos mesterből. — Beszélék a hogy nekem tetszik; a kinek nem tetszik, ne hallgassa. Majd bizony olyan haszontalan személy miatt fogom én megzabolázni a nyelvemet, olyan majd megmondom, hogy mesoda miatt.

— Apám! — kiált a fiu felig könyörögve, félig fenyegetve.

De az öreg makacs, ha kikötnek vele:

— Lám, lám, a csirke akarja vezetni a tyukot. Ki parancsol ennél a háznál?

S olyat üt öklével az asztalra, hogy tányér, pohár csörömpölve tánczol.

— Mondtam már, hogy a kinek nem tetszik, hát ne hallgassa.

Arra a fiatal ember fölkel s egy szó nélkül távozott az asztaltól.

De abban a perczen, a mint fia kiment, az öreg lakatos megbánta már gorombáskodását s oda szól a feleségének:

— Na, hidd be azt a fiut. Kissé erősen odamondogattam neki. De hát minek kotyog ő is az én szavamba?

Az anya kiment, de már nem találta a fiát.

— Ugy? — szól Cserepes András; elment? Dacoskodik? Hát csak tessék.

Mutogatta volna, hogy milyen kemény ember; de magában szörnyen elbusult, mert hát ez az fiu volt szemefénye, mindene s az öreg lakatos nagyon nagyra volt vele, hogy milyen finom, milyen tanult fiatal ember. Meg a főispán is megkérdezte a kereskedő ifjak bálján: ki az a cinos fiatal ember?

És olyan szófogadó, olyan jó fiu volt még most nagy korában is, úgy tisztelte a szüleit. Igazán ilyen fiuban öröme tethetik a szülőknek. A gőzmalomban is diesérik, milyen pontos, milyen szorgalmas hivatalnok, a lelke az egész malomnak. Az igazgató is mindig nyájkodik vele:

— Kedves Cserepes ur, édes Cserepes ur. Még az öregnek is hiszlekedik, ha találkozik vele, akárhol az utcán:

— Büszke lehet a fiára.

Büszke is az öreg Cserepes András. De most egy idő óta mégsem tetszik neki, hogy olyan nagyvonalúan es mogorva lett.

— Mi lelte azt a fiut? — kérdezte már egypárszor a feleséget.

De az asszony sem tudja, pedig annak mindent el szokott mondani a fiu. Azok úgy összebujnak esténként, ha a malomból hazajön Giza s verseket olvasgatnak együtt meg mindenféle más ostobaságot, a mit az öreg lakatosmester szörnyen hiábavaló dolognak tart, de mégis tetszik neki, hogy olyan olvasott fia és felesége van.

(Folyt. köv.)

Tőzsde.

Budapesti gabonátőzsde.

— Érk. d. e. 10 ó. 35. p. —

Őszi buza szept.—okt.-re	6.92—94.
Új buza őszre 1896.	7.14—16.
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.24—26.
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.08—10.
Új tengeri május—jun.-ra	4.44—45.

Bécsi gabonátőzsde.

— Érkézt d. e. 11 óra 20 p. —

Őszi buza szept.—okt.-re	7.46—48
Tavaszi » márcz.—ápr.-re	7.27—29
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.60—61
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.41—43
Tengeri máj-jun.-ra	4.74—76

Debreczeni városi színház.

Idény bérlet 90. Páros bérlet 90.

Csütörtökön, 1896. Január hó 16-án:

A nők barátja.

Vijjáték 5 felvonásban. Írta: ifj. Dumas Sándor. Fordította: Kürhy Emil. (Rendező Hevesy.) Személyek:

De Ryons	Tapolczay.
De Montegre	Klenovits.
De Simrose	Szathmári
Des Targettes	Hevesy.
De Chantzin	Rózsabegyi.
Leverdetné	Krémer J.
Jana de Simrose	Klenovitsné.
Hockendorff kisasszony	Cserny Bert.
Leverdet Bolbine	Bogyó I.
	Bajnóczy V.

A kabai vasuti állomásnál levő vendéglőben

Vendéglős

kerestetik, esetleg a vendéglő hasznóbére kiadó. A feltételek megtudhatók a tulajdonos

Mandel Sámuelnél
Kabán.

Legolcsóbb ruha forrás!

Piacz-utca Czégely-ház

Téli ruhákra
férfi- és női öltönyökre
BERGER HERMANN közados
üzletében
csődalatti kiárulás!

Megyei házzal szemben!

Csak 8 napig!

KÖHÖGÉS,

rekedtség és elnyálkásodásnál
a torok és légzési szervek

MINDEN ZAVARAINAL

melegen ajánljak

EGGER

kitünő hatásu

mellpasztilláit.

Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban, minden gyógyszerárban és nevezetesebb gyógy-fűszerüzletben.

Fő- és szétküldési raktár

EGGER A. és FIAI

Nador-gyógyszertára
BUDAPEST, Váci körút 17.

NOVOTNY ANTAL

harang- és ércöntődéje

harangok mindig raktáron vannak. — Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálok.

ajánlja magát a t. cz. közönségnek és községeknek minden nagyságu harangok újra, illetőleg új harangok és egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére, újabb modorra szerelve, több évi jótállás mellett, vertvas koronákkal, úgy hogy az így felszerelt harangokat könnyen és többször lehet fordítani, mi által a harang a megrepedéstől megóvódik.

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kütüntetett, atlyukasztott, szabadalmazott

HARANGJAIT,

melyeknek hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van és így egy 200 Ko egy ily 260 Ko. haranggal egyenlő. — Ajánlom továbbá régi harangok vertvas koronáival felszerelését, vertvas-harang állványokat, minden nagyságu óraharangokat. — 300 kgr. és azon aluli harangok mindig raktáron vannak. — Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálok.

NOVOTNY ANTAL Temesvár, Gyárvaros.

Mindenféle

ipar, kereskedelmi, gazdasági, ügyvédi
és egyéb

üzleti könyvek

fél, egész vászon, bőrposztó vagy félbőrökötésben
megrendelhetők

Hoffmann és Társa

könyvnyomdájában

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Első debreczeni női kézimunka ipar.

NŐI KÉZIMUNKÁK,

rajzolva, megkezdve és montirozva, valamint

himzéshez való anyagok

legnagyobb választékban kaphatók

Steiner Gyulánál

DEBRECZEN, Főpiacz, főposta mellett

Előnyomda.

Rajzterem.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.